

Michał Wojciechowski

"Theologia Wratislaviensa", t. 1, Wrocław 2006 : [recenzja]

Collectanea Theologica 77/1, 229-231

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pewne pytania budzi jednak wykaz skrótów, który nie obejmuje wszystkich występujących w bibliografii i przypisach, zwłaszcza że niektóre występują w różnych formach. Natomiast w bibliografii chyba brakuje dookreślenia, że to jest tylko wybór. Okazuje się bowiem, że wiele pozycji z przypisów nie figuruje w niej. Także opisy niektórych pozycji budzą wątpliwości, np. L. Vereecke, a zwłaszcza jego bardzo szeroko znany skrypt z Akademii Alfonsjańskiej, występuje raz w wersji łacińskiej, a w innym miejscu w późniejszej, włoskiej.

Należy pogratulować autorowi prezentowanej publikacji. Jest to znaczący wkład w badania nad przeszłością teologii moralnej. Mimo że niektóre wyniki były już wcześniej publikowane, to tutaj nabierają szerszego kontekstu i stają się bardziej interesujące.

bp Andrzej F. Dziuba, Łowicz

„Theologica Wratislaviensia”, Ewangelikalna Wyższa Szkoła Teologiczna (Wrocław), t. 1 (2006), ss. 136.

Uczelnia związana z wyznaniem ewangelicznymi i baptystami w Polsce, znajdująca się we Wrocławiu, rozpoczęła wydawanie własnego periodyku naukowego „Theologica Wratislaviensia”. Jednocześnie rozpoczęto wydawanie monografii (nr 1: P. Lorek, *The Motif of Exile in the Hebrew Bible*). Wstępna deklaracja redaktora naczelnego i rektora EWST, dr. Wojciecha Szczerby głosi, że pismo ma mieć charakter ekumeniczny, zapraszając do refleksji nad ważnymi dla chrześcijan tematami teologów i humanistów z różnych nurtów. Odpowiada to spojrzeniu na relacje wyznaniowe w kręgu Kościołów ewangelicznych z USA, które tę uczelnię inspirowały.

EWST nie jest szkołą szerzej znaną, gdyż pod powyższą nazwą została zarejestrowana w 2006 r. (przez parę poprzednich lat istniała jako Biblijne Seminarium Teologiczne). Uczelnia jest niewielka, ale jej możliwości wydają się spore. Dzięki pomocy z USA ma dobre zaplecze materialne (duży budynek poklasztorny na ul. św. Jadwigi i wyspecjalizowaną bibliotekę liczącą blisko 20 tys. tomów, głównie nowszych angielskich, z katalogiem w Internecie, blisko setką czasopism i dostępem do bazy ATLA). Wykładowcy zdobyli stopnie naukowe na uczelniach anglosaskich albo też na wydziałach humanistycznych w Polsce, gdzie zresztą większość z nich pracuje. Dojeżdżają też profesorowie ChAT.

Ten profil tłumaczy, dlaczego w artykułach pierwszego numeru nie da się znaleźć nachylenia wyznaniowego czy tematyki specyficznie protestanckiej. Tematem ramowym jest *Tekst a interpretacja*, przy czym większość artykułów dotyczy tła

greckiego NT. Ważne miejsce zajmują kwestie językowe i retoryczne. Artykuły są na dobrym poziomie i towarzyszą im treściwe streszczenia po angielsku. Co najwyżej przy niektórych można by poszerzyć literaturę pomocniczą. Mam też nadzieję, że redakcji starczy materiału bez tłumaczenia artykułów obcojęzycznych. Z pomniejszych ulepszeń sugerowałbym podanie spisu treści i streszczeń na stronie internetowej wydawcy, a także poprawienie niezręczności, jaką jest wymienienie kolegów redakcyjnego jako recenzentów tomu.

Jak z tego wynika, pismo wydaje się interesujące i powinno znaleźć się w bibliotekach teologicznych w Polsce. Otrzymanie pierwszego numeru wymaga wpłaty 15 zł (kontakt: redakcja@ewst.edu.pl). Następne numery, w cyklu półrocznym, mają dotyczyć tematów czasu, śmierci, myśli Bonhoeffera i tłumaczenia Biblii.

Przejdę teraz do omówienia szczegółowego. Najpierw sygnalizuję artykuły, które nie dotyczą bezpośrednio źródeł i tematów teologii, choć oświetlają tło Nowego Testamentu. L. Perrot, *Druga sofistyka. Stan badań i nowe perspektywy*, dotyczy kultury greckiej I-III w. M. Głowała, *Sztuka pochwały* omawia odpowiedni ustęp *Retoryki* Arystotelesa (1354a). Do NT przechodzimy w drugim artykule L. Perrota, *Język pieśni pochwalnej i modlitwy*, w którym postawiono tezę, że hymny NT na poziomie sposobu wyrażania doświadczenia religijnego przejawiają pewne podobieństwo do religijności pogańskiej tej epoki. Dla odmiany W. Szczęba w artykule *Problem boga i początku świata w starożytnej myśli greckiej – negacja „creatio ex nihilo”* pokazuje istotną różnicę w pojmowaniu miejsca i roli bóstwa wobec świata w Biblii i myśli greckiej; uwzględniono mityczne i filozoficzne ujęcia z wcześniejszej myśli greckiej.

Osadzenie chrześcijaństwa w kulturze greckiej ilustruje artykuł S. Torbusa, *Listy św. Pawła w retorycznej kulturze antyku*; jest to zasadniczo przedstawienie stanu badań z uwzględnieniem kwestii piśmienności w antyku. Autor nie zna, niestety, artykułu M. Tkacz (Porembskiej) w „Collectanea Theologica”. Do tej sfery należy też artykuł J. Zielińskiego (redaktor omawianego zeszytu pisma), *Filozofia Logosu jako alegoretyczna hermeneutyka. Klemens Aleksandryjski*; wskazano tu na filozoficzno-teologiczne motywy uprzywilejowania alegorezy jako metody egzegetycznej. Retoryczne i językowe kryteria zastosowano też w używającym metod synchronicznych artykule P. Lorcka, *Podstawowa linearna i chiasmatyczna „dispositio” I Listu do Koryntian*: należy w nim wyróżnić pięć kolejnych głównych części, z których każda ma trzyczęściową strukturę chiasmatyczną; jest to propozycja własna autora.

Czasów nowszych dotyczą dwa artykuły. P. Blumczyński, *Przekład poprawny politycznie. Zarys wpływów ideologicznych w wybranych współczesnych przekładach Nowego Testamentu na język angielski*. Poznanie tego typu cenzury jest pouczające;

RECENZJE

w ramach artykułu nie dało się jednak tematu wystarczająco przedstawić. Autor skupił się na problemach ważniejszych przekładów (NIVI, NRSV), przez co wypadła kwestia usuwania z NT wzmianek nieprzychylnych dla Żydów oraz dziwactw pseudoprzekładu tego typu, CEV („Father-Mother loves child” zamiast „Ojciec kocha Syna”). Wreszcie M. Pałalon, *Wspólne wątki judaizmu i teologii procesu*, omawia nieznaną u nas koncepcję teologiczną grupy z Chicago (ok. 1930-55), nawiązującą do filozofii A. N. Whiteheada.

Michał Wojciechowski, Olsztyn